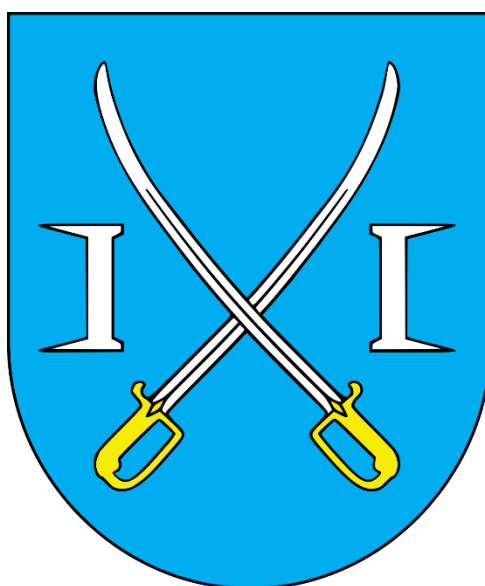

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TŁUCHOWO NA LATA 2021-2030

**GMINA TŁUCHOWO
POWIAT LIPNOWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA TŁUCHOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

TŁUCHOWO 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziólkowska – Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań ..	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Tłuchowo.....	34
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	37
4.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	37
4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Tłuchowo	42
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	46
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Tłuchowo	51
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	52
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	57
Spis tabel i rysunków.....	67

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021-2030 składa się z dwóch głównych części:

- 1) Wniosków z diagnozy strategicznej;
- 2) Określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji.

Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Tłuchowo, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań.

W drugiej części przedstawiono plan działań Gminy Tłuchowo do 2030 roku w oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy. W części tej określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Tłuchowo z dokumentami wyższego rzędu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Tłuchowo wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Tłuchowo zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Tłuchowo, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
 - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
 - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
 - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
 - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
 - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - Rozwój wrażliwy społecznie,
 - Zdrowie,
 - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - Sport i aktywność fizyczna.

— Obszar Gospodarka:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
 - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
 - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
 - Rozwój przedsiębiorczości,
 - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - Rozwój turystyki,
 - Internacjonalizacja gospodarki,
 - Nowoczesny rynek pracy,

— Obszar Przestrzeń:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
 - Infrastruktura rozwoju społecznego,
 - Środowisko przyrodnicze,

- Przestrzeń kulturowa,
- Przestrzeń dla gospodarki,
- Infrastruktura transportu,
- Infrastruktura techniczna,
- Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
- Potencjały endogeniczne.

— Obszar Spójność:

– Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:

- Transport publiczny,
- Cyfryzacja,
- Bezpieczeństwo,
- Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy Tłuchowo i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

Gmina Tłuchowo jest gminą wiejską położoną w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie lipnowskim, przy granicy z województwem mazowieckim. Gmina Tłuchowo podzielona jest na 21 sołectwa: Borowo, Jasień, Julkowo, Kamień Kmiec, Kamień Kotowy, Kłobukowo, Kłobukowo-Michałkowo, Koziróg Leśny, Koziróg Rzeczny, Nowa Turza, Małomin, Marianki, Mysłakówko, Rumunki Jasieńskie, Suminek, Tłuchówek, Tłuchowo, Trzcianka, Turza Wilcza, Wyczałkowo, Źródła.

Gmina Tłuchowo graniczy z:

- gminami: Dobrzyń nad Wisłą, Wielgie, Skępe z powiatu lipnowskiego, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą Mochowo z powiatu sierpeckiego, województwo mazowieckie,
- gminą Brudzeń Duży z powiatu płockiego, województwo mazowieckie.

Układ drogowy na terenie gminy Tłuchowo tworzą:

- 3 drogi wojewódzkie:
 - droga nr 539 relacji Blinno – Tłuchowo,
 - droga nr 541 relacji Sierpc – Tłuchowo – Dobrzyń nad Wisłą,
 - droga nr 559 relacji Lipno – Płock.
- 6 dróg powiatowych o nr: 2728C, 2732C, 2733C, 2734C, 2735C, 2736C,
- drogi gminne.

Dostęp do dróg krajowych położonych poza obszarem gminy zapewniają drogi wojewódzkie, które stanowią również połączenie regionalnych ośrodków gospodarczych i administracyjnych.

Drogi powiatowe pełnią bardzo istotną funkcję pozwalającą na przepływ mieszkańców między głównymi miejscowościami powiatu, a także zapewniają dostępność do dróg wyższej kategorii.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów zaliczono m.in. brak bezpiecznych przejść dla pieszych, zły stan dróg lokalnych oraz niewystraczającą ilość ścieżek rowerowych.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Brak uciążliwego przemysłu wpływa na wysokie walory przyrodnicze gminy. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 3 648,00 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 18,3%¹, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%²) i kraju (29,60%³). Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych i leśnych.

Najcenniejsze pod względem bioróżnorodności tereny występują wzdłuż rzek Skrwy, Czernicy, Bobrownicy, Łachnicy oraz tereny północne i zachodnie przylegające do obszaru chronionego krajobrazu „Jeziora Skępskie” (poza terenem gminy).

¹ Dane GUS.

² Jw.

³ Jw.

Większość obszaru stanowią pola, łąki, sady i tereny zurbanizowane. Szata roślinna ogranicza się do upraw oraz gatunków związanych z działalnością człowieka. Ponadto w miejscach zamieszkałych przez człowieka występuje również roślinność ozdobna, drzewa i krzewy owocowe. Uzupełnieniem sfery środowiskowej są obszary zieleni urządzonej, do której zaliczyć można zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń cmentarną oraz lasy gminne.

W granicach administracyjnych gminy Tłuchowo nie występują obszary i obiekty objęte ochroną prawną na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody. Na terenie gminy funkcjonuje natomiast strefa ochrony gatunkowej bociana czarnego (*Ciconia nigra*), będąca w obszarze zainteresowania ornitologów. Ponadto do granic gminy Tłuchowo od strony wschodniej przylega obszar chronionego krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”. Na obszarze gminy, zlokalizowany jest jeden ponadlokalny korytarz ekologiczny. Jest to korytarz Dolina Wisły - Lasy Lidzbarskie (GKPnC-13A) przebiegający przez zachodnią i wschodnią część analizowanej jednostki.

W granicach administracyjnych gminy Tłuchowo znajduje się sieć wód powierzchniowych, którą tworzą rzeki: Skrwa (wraz z dopływami: Bobrownicą i Łachnicą), a także Czernica. Zgodnie z aktualizacją „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na lata 2016-2021” (aPGW), którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), gmina Tłuchowo, położona na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

1. Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- PLRW2000172756729,
- PLRW2000172756749,
- PLRW200017275949,
- PLRW20002027569,
- PLRW200026275669,
- PLLW20020;

2. Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd):

- PLGW200048.

Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) w obszarze, których leży gmina Tłuchowo wykazała, że odznaczają się one złym stanem.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Tłuchowo występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek, a dokładniej są to obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Skrwa. Tereny zagrożone powodzią od rzeki Skrwa występują na terenie obrębów geodezyjnych: Kłobukowo, Tłuchówek, Koziróg Rzeczny. Najbardziej zagrożone są tereny zamieszkałe i zurbanizowane, które zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży na obszarze jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych: JCWPd nr 48 (PLGW230048), która obejmuje cały jej obszar.

Na terenie gminy Tłuchowo obowiązują następujące dokumenty planistyczne, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm.):

- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Dz. U. 2016 poz. 1911), który jest podstawowym dokumentem planistycznym gospodarki wodnej według Ramowej Dyrektywy Wodnej. Ponadto w chwili sporządzania niniejszego Dokumentu przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze Wisły, który będzie obowiązywać w latach 2022-2027. W dokumentach tych znajdują się działania dla gminy zmierzające do poprawy stanu wód,
- „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (Dz.U. 2016 poz. 1841), który tworzy podstawy skutecznego zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły,
- „Plan przeciwdziałania skutkom suszy” (Dz.U. 2021 poz. 1615), którego celem jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce. Wdrożenie założeń planu umożliwi zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wody niezbędnej dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej.

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Na terenie gminy w latach 2016-2020 liczba ludności spadła. Liczba mężczyzn zmniejszyła się o 21 osób, tj. o 0,89%, natomiast liczba kobiet wzrosła o 21 osób, tj. o 0,92%. Wpływ na taką sytuację miał przede wszystkim ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Zgodnie z danymi GUS, zerowe saldo migracji zanotowano w roku 2020.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również starzenie się społeczeństwa spowodowane rosnącą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszaniem się liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie

w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych.

GOSPODARKA

Obszar gminy ma charakter typowo rolniczy. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakłady produkcyjne i usługowo-handlowe w pobliskich miastach m.in. w Lipnie, Płocku i we Włocławku.

Zgodnie z danymi GUS, wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na tym terenie można zaobserwować przodowanie sekcji G nad innymi. Jest to sekcja powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (93 podmioty w 2020 r.). Znaczącą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowuje się w sekcji F związanej z budownictwem (72 podmioty w 2020 r.). Ogółem w latach 2016-2020 zarejestrowano wzrost podmiotów gospodarczych na terenie gminy o 22,11%. Największy wzrost w badanym okresie odnotowano w sekcji F (budownictwo), oraz w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna).

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2016-2020 przyjmowały wartości niższe niż średnie wartości dla powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, co pokazuje, że gmina Tłuchowo charakteryzuje się dość niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Zgodnie z danymi GUS, stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Tłuchowo spadła z poziomu 11,5% w 2016 r. do 8,1% w 2020 r. (3,4 p. proc.). Dla porównania, w powiecie lipnowskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 9,0%, w województwie kujawsko-pomorskim 6,0%, a w Polsce 4,6%. Wraz ze spadkiem bezrobocia zaobserwowano również zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu gospodarki zaliczono niewystarczającą ilość atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy.

MIESZKALNICTWO

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy oraz związany z nim wzrost liczby izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Tłuchowo pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym. Wzrostowi ulega również liczba mieszkań wyposażona w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg, gaz sieciowy i centralne ogrzewanie.

OŚWIATA

Gmina Tłuchowo, zgodnie ze swoją kompetencją, prowadzi edukację w zakresie przedszkolnym i podstawowym. Bazę oświatową uzupełniają znajdujące się przy placówkach szkolnych zespoły boisk sportowych, z których korzystają uczniowie, grupy sportowe oraz mieszkańcy gminy.

W roku 2020 na terenie gminy funkcjonowały:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte w Tłuchowie z Oddziałem Przedszkolnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Mysłakówku z Oddziałem Przedszkolnym,
- Przedszkole Publiczne "Bajkowa Kraina" w Tłuchowie.

Wskaźniki skolaryzacji na poziomie poniżej 100%⁴ obrazują, że część uczniów z obszaru gminy uczy się w jednostkach oświatowych poza jej terenem.

Każda ze szkół w gminie zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatej oferty dydaktycznej. Natomiast baza dydaktyczna szkół jest systematycznie uzupełniana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty i dawniej przeprowadzanego egzaminu gimnazjalnego w szkołach na terenie gminy, można zauważyć, że wyniki osiągnięte przez uczniów lokalnych szkół, są porównywalne do średnich wyników dla powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, do jednych najistotniejszych problemów wskazano brak na terenie gminy żłobka lub innej formy opieki nad dziećmi do lat 3.

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy Tłuchowo zadania z zakresu popularyzacji kultury, turystyki, sportu i rekreacji realizują przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Kultury w Tłuchowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Tłuchowie z filią w Mysłakówku,
- placówki oświatowe i świetlice (sale) wiejskie,
- organizacje i stowarzyszenia pozarządowe.

⁴ Na podstawie danych GUS.

Zgodnie ze swoim statutem, Gminny Ośrodek Kultury w Tłuchowie służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury⁵.

Natomiast biblioteka gminna służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa gminy oraz przyczynia się do upowszechniania wiedzy i kultury. Do zadań biblioteki należy prowadzenie działalności bibliotecznej, bibliograficznej, informacyjnej, wystawienniczej i usługowej oraz redakcja bezpłatnego kwartalnika „Tłuchowiaczek” zawierającego materiały informacyjne dotyczące Gminy.

Oprócz Gminnego Ośrodka Kultury w Tłuchowie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Tłuchowie wraz z filią w Mysłakówku, ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również placówki oświatowe i świetlice (sale) wiejskie, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz animatorem życia kulturalnego na wsi. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe.

Na terenie gminy działają również organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości regionu.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy.

Gmina należy do obszarów o dużych możliwościach rozwoju działalności turystycznej. Świadczą o tym bogate walory środowiska przyrodniczego, szczególnie wzdłuż rzek Skrwy, Czernicy, Bobrownicy, Łachnicy oraz tereny północne i zachodnie przylegające do obszaru chronionego krajobrazu „Jeziora Skępskie” (poza terenem gminy). Występuje również wiele obiektów i obszarów o wysokich wartościach kulturowych, wśród których można wymienić zabytki wpisane do Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, pomniki pamięci oraz 100 stanowisk archeologicznych, będących śladami osadnictwa zarówno z okresu starożytnego, jak i nowożytnego.

OCHRONA ZDROWIA

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Arsmed” zlokalizowany w Tłuchowie przy ulicy Szkolnej 2. Ponadto na obszarze gminy swoje usługi świadczy gabinet stomatologiczny oraz apteki.

⁵ Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Tłuchowie, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr XXX/170/2006 Rady Gminy w Tłuchowie z dnia 26 czerwca 2006 r.

Dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta.

POMOC SPOŁECZNA

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ul. Sierpeckiej 20 w Tłuchowie. Ośrodek jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej. Mieszkańcy gminy Tłuchowo mogą korzystać ze wsparcia w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej.

Zgodnie z danymi GUS, udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Tłuchowo na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 9,2 p. proc. W porównaniu do wartości dla powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju zauważyć można, że wskaźnik dla gminy w analizowanym okresie notuje największy spadek.

Polityka społeczna na terenie gminy Tłuchowo opiera się również na aktywizowaniu lokalnego społeczeństwa. Na obszarze gminy od wielu lat tworzy się atrakcyjne warunki dopasowane do zapotrzebowania poszczególnych grup mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu. W tym zakresie organizacje społeczne i stowarzyszenia sukcesywnie uzupełniają swoje oferty w nawiązaniu do zgłaszanych potrzeb mieszkańców, w obszarach niezapewnionych w pełni przez zinstytucjonalizowany system usług społecznych. Warunki współpracy tworzone przez Gminę Tłuchowo wpływają na rozwój działalności m.in. Klubu Seniora, Kół Gospodyń Wiejskich, Gminnego Ośrodka Kultury, które sprzyjają aktywizacji społecznej.

Na terenie gminy Tłuchowo funkcjonuje również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny, w którym w wyznaczone dni tygodnia mieszkańcy mogą skorzystać z porad terapeuty uzależnień oraz psychologa.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na obszarze gminy znajduje się 8 jednostek OSP: Tłuchówek, Tłuchowo, Borowo, Źródła, Koziróg Leśny, Jasień, Mysłakówko, Trzcianka. Członkowie poszczególnych jednostek OSP posiadają wykształcenie w stopniu podstawowym oraz w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy. Ponadto członkowie OSP w Tłuchowie posiadają przeszkolenie w zakresie współpracy z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym (LPR).

Wyposażenie jednostek OSP jest sukcesywnie uzupełniane i konserwowane. Na bieżąco są również przeprowadzane przeglądy i badania okresowe samochodów ratowniczo-gaśniczych, motopomp oraz pozostałego sprzętu.

Ponadto w miejscowości Tłuchowo zlokalizowany jest Posterunek Policji. Na terenie gminy swoje zadania wykonuje również 1 dzielnicowy Posterunku Policji w Tłuchowie.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Obszar gminy wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, wodociągową, gazową oraz kanalizacyjną z lokalną oczyszczalnią ścieków. Na terenie gminy brak jest sieci ciepłowniczej. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, produkcyjno-usługowych oraz obiektów publicznych.

Zgodnie z danymi GUS, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Tłuchowo w roku 2020 wyniosła 7,9 km. W ostatnich pięciu latach liczba przyłączy wzrosła o 10 szt. tj. 4,31%. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 1 019 osób. W niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej obszarach gminy, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków (474 szt. w 2020 r. – dane GUS) i zbiorniki bezodpływowe (432 szt. w 2020 r. - dane GUS). Analizując dane GUS, obserwowano w latach 2016-2020 wzrost zarówno liczby zbiorników bezodpływowych o 311 szt., jak i oczyszczalni przydomowych o 55 szt.

W miejscowości Tłuchowo, przy ul. Sportowej 5 znajduje się Gminna Oczyszczalnia Ścieków, która odbiera i oczyszcza nieczystości z istniejącej sieci. Przepustowość biologicznej oczyszczalni, po przebudowie i modernizacji, wynosząca 240 m³/dobę zapewnia stabilny układ oczyszczania ścieków z terenu gminy.

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 liczba przyłączy sieci wodociągowej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, w stosunku do roku 2016 wzrosła o 36 szt., tj. 3,58%. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w analizowanych latach zwiększyła się o 10 osób, tj. 0,23%, zaś zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca ogółem wzrosło o 5,48%.

Gmina Tłuchowo posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu infrastruktury technicznej zaliczono niewystarczającą sprawność sieci wodociągowej, skutkująca brakami wody pitnej w czasie suszy oraz brak światłowodu zapewniającego dostęp do szybkiego internetu.

ANALIZA ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Gmina osiągała coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost odchodów majątkowych i bieżących. Dochód Gminy w latach 2016-2020 wzrósł o 32,34%. W latach 2016-2019 Gmina Tłuchowo wypracowała nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w Gminie. Natomiast w roku 2020 realizacja budżetu gminy Tłuchowo zakończyła się deficytem.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Struktura przestrzenna gminy ma typowo wiejski charakter. Większe kompleksy leśne na terenie gminy występują głównie w północnej i północno – wschodniej jej części, natomiast pozostała część zdominowana jest przez krajobraz rolniczy, gdzie występują zespoły roślinności krzewiastej, zadrzewienia przydrożne, śródpolne, przyzagrodowe oraz zieleń cmentarzy. Nierozłączny element krajobrazu gminy Tłuchowo stanowi oryginalna zabudowa mieszkalno – zagrodowa oraz istniejące założenia parkowo – dworskie wraz z ich pozostałościami. Na obszarze gminy występuje głównie jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (i usługowa w większych wsiach), której towarzyszy zabudowa związana z produkcją rolną.

Ze względu na wyróżniające się walory przyrodniczo-krajobrazowe wsi: Koziróg Rzeczny, Tłuchówek, Kłobukowo, Borowo i Małomin, wskazano je w Planie Urzędzeniowo – Rolnym Gminy Tłuchowo, jako korzystne pod względem rozwoju funkcji turystycznych.

Możliwości rozwojowe gminy przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

ANALIZA SWOT

Gmina Tłuchowo podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. szanse i mocne strony).

Poniżej przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na dalszy rozwój Gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjne położenie geograficzne na granicy województwa kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego, blisko miasta Płocka i Sierpca; Walory krajobrazowo-środowiskowe; Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego; Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne); Brak dużych zakładów przemysłowych na obszarze gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców, Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy. Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Skrwa; Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; Powstawanie „dzikich” wysypisk; Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy; Osiedlanie się na terenie gminy młodych ludzi; Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoją podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują. 	<ul style="list-style-type: none"> Bierne środowisko młodzieży. Malejący przyrost naturalny; Ujemne saldo migracji; Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; Niewystarczająca infrastruktura pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Napływ nowych mieszkańców; Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; 	<ul style="list-style-type: none"> Postępujący proces starzenia się społeczeństwa;

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii.
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka i rynek pracy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak funkcjonujących na terenie gminy podmiotów gospodarczych o zasięgu ogólnokrajowym; • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie na terenie gminy nowych zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju; • Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczzonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Sieć dróg powiatowych i gminnych na terenie gminy; • Trzy drogi wojewódzkie o numerach 539, 541 i 559 przebiegające przez teren gminy, • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; • Funkcjonująca sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa na terenie gminy; • Zadowolający stan sieci elektroenergetycznej; • Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy; • Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków; • Uporządkowany system gospodarki odpadami; • Osiągnięcie przez gminę wymaganych poziomów recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowolający stan techniczny części dróg na terenie gminy. • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników; • Niewystarczająco rozbudowana sieć gazowa; • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy; • Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym; • Brak światłowodu; • Niewystarczająca sprawność sieci wodociągowej, skutkująca brakami wody pitnej w czasie suszy.

<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Planowana budowa drogi S10 na terenie gminy; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków; Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonowanie wielu organizacji, klubów i stowarzyszeń pozarządowych; Dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy; Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, Dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna). 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące koszty inwestycji; Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Analiza SWOT – Kultura, sport i rekreacja

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej; Funkcjonowanie instytucji kultury na terenie gminy; Aktywność mieszkańców w klubach sportowych; Organizowane wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczająca oferta kulturalna dla mieszkańców i turystów; Niewystarczająca działalność promocyjna; Brak miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Zwiększony ruch turystyczny; Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej; Urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury; Możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Spadek możliwości finansowania kultury i sportu; Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych miastach.

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

WIZJA I MISJA

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **wizję rozwoju Gminy Tłuchowo**:

W ROKU 2030 GMINA TŁUCHOWO JEST ATRAKCYJNA DLA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH MIESZKAŃCÓW, Z DOBRZE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPOŁECZNĄ, KOMUNIKACYJNĄ I TECHNICZNĄ, DBAJĄCA O SWOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych

i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **misję Gminy Tłuchowo**:

**ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ROZBUDOWĘ BEZPIECZNEJ
INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH WALORÓW
KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH GMINY.**

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytarczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

- Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania,

Wymiar gospodarczy:

- Rozwój sektora gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

- Ochrona środowiska oraz kształtowanie ładu przestrzennego.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania	2. Rozwój sektora gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej	3. Ochrona środowiska oraz kształtowanie ładu przestrzennego
Cele operacyjne		
1.1. Wzrost atrakcyjność gminy pod względem osiedleńczym	2.1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	3.1. Zapewnienie estetyki przestrzeni publicznej
1.2. Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury	2.2. Rozwój i poprawa dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE
1.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja i pomoc społeczna	2.3. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców	3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania:

- Cel operacyjny 1.1. Wzrost atrakcyjność gminy pod względem osiedleńczym,
- Cel operacyjny 1.2. Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury,
- Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja i pomoc społeczna.

Pierwszy z ww. celów zakłada działania, które przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej gminy. W jego ramach zaplanowany został kierunek działań z zakresu zwiększenia zasobów mieszkalnych na terenie gminy, który ma wpłynąć na wzrost osób osiedlających się na terenie gminy. Ponadto o atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym decyduje również jej poziom bezpieczeństwa. W związku, z czym zaplanowano inwestycje dotyczące wyposażenia Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej w specjalistyczny sprzęt oraz pojazdy ratowniczo-gaśnicze, a także szereg zajęć z zakresu bezpieczeństwa przeprowadzanych głównie w szkołach i przedszkolu.

Drugi z ww. celów zakłada działania z zakresu rozwoju infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury. Obejmuje on poprawę stanu technicznego, wyposażenia

i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych, m.in. wyposażenie świetlic wiejskich oraz adaptację budynku w centrum Tłuchowa na obiekt Instytucji Kultury. Wpłynie to na zwiększenie zainteresowania aktywnością społeczną i kulturową mieszkańców. Ponadto poprawa stanu technicznego obiektów kulturowych wpłynie na zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej, zbuduje uczucie wspólnoty wszystkich mieszkańców oraz stworzy miejsca integracji społecznej. Powyższy cel operacyjny zakłada również pobudzenie aktywności mieszkańców w życie społeczne gminy, poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej, w tym stadionu gminnego. Dzięki czemu mieszkańcy, w tym również młodzież będą mogli aktywnie spędzać czas, jednocześnie się integrując.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Będzie miało to miejsce poprzez realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, rozwój usług opiekuńczych, organizację czasu wolnego, wsparcie osób z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne.

Tabela 8. Cel strategiczny: 1. Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1.					
Wzrost atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym					
1. Zwiększenie zasobów mieszkaniowych na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby mieszkań, - wzrost liczby mieszkańców gminy, - wzrost dochodów gminy związanych z podatkiem od nieruchomości. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy [szt.], - Liczba osób meldujących się na terenie gminy [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo 	2021-2030
2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> - doposażenie jednostek OSP. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba stwierdzonych pożarów [szt.]; - Liczba miejscowych zagrożeń [szt.]; - Liczba przeprowadzonych zajęć z zakresu bezpieczeństwa w przedszkolu i szkołach [szt.]; - Liczba doposażonych OSP [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo, - Publiczne Szkoły Podstawowe, - Gminne Przedszkole, - Organizacje pozarządowe, - Komenda Powiatowa Policji w Lipnie, - Jednostki OSP. 	2021-2030
Cel operacyjny 1.2.					
Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów kulturalnych					
1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych.	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty użyteczności publicznej w dobrym stanie technicznym oraz z kompleksowym wyposażeniem, - nowa infrastruktura wypoczynkowo-rekreacyjna, - wzrost aktywności mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.], - Liczba doposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.], - Powierzchnia przestrzeni publicznej, na której utworzono infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną [m²], - Liczba uczestników działań aktywizujących [osoba]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo; - Jednostki oświatowe. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Zwiększenie dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> - obiekty oświatowe w dobrym stanie, - nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, - dodatkowa oferta zajęć pozalekcyjnych, - zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; - Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych [osoba]; - Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.]. - Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo, - Jednostki oświatowe. 	2021-2030
3. Wzmocnienie oferty kulturalno-turystycznej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości na temat walorów krajoobrazowo-turystycznych i kultury Gminy; - zwiększenie atrakcyjności turystycznej; - poprawa stanu obiektów zabytkowych; - poprawa stanu obiektów instytucji kultury; - zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej; - zapewnienie różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba organizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych [szt.]; - Liczba obiektów zabytkowych w dobrym stanie [szt.]; - Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; - Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]. - Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej [szt.]; - Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo, - Instytucje kultury. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja i pomoc społeczna					
1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów; - nowe programy aktywizujące osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami; - rozwój usług opiekuńczych; - poprawa dostępu do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych [szt.]; - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze [szt.]; - Liczba uczestników działań aktywizujących [os.]; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.]; - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.]; - Rodzaj specjalistycznej oferty w zakresie opieki zdrowotnej dostępnej dla mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 	2021-2030
2. Wsparcie i aktywizacja osób z problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona liczba programów profilaktycznych; - zwiększona liczba programów aktywizacyjnych; - spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych [szt.]; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Rozwój sektora gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej:

- Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy,
- Cel operacyjny 2.2. Rozwój i poprawa dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- Cel operacyjny 2.3. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców.

Jedną z barier gospodarczych dla rozwoju gminy jest brak szlaków komunikacyjnych w dobrym stanie technicznym oraz niedostateczny stan infrastruktury technicznej. Dlatego istotnym elementem wpływającym na jakość życia jest dbanie o zapewnienie mieszkańcom dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Ponadto kierunek ten wpływa na możliwość prowadzenia kolejnych przedsięwzięć na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną.

Przewiduje się, że głównym impulsem do rozwoju sektora gospodarczego w gminie będzie budowa drogi ekspresowej S10 łączącej aglomerację szczecińską, bydgosko-toruńską i warszawską. Wobec tego kluczowym stają się działania mające za zadanie pozyskać nowych inwestorów.

W związku z powyższym do kierunków rozwoju w tym zakresie zaliczone zostały inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury technicznej i drogowej. Odpowiedniej jakości sieć dróg i wyposażenie w infrastrukturę około drogową wpływa na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, a także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

Wśród dodatkowych zadań należy również uwzględnić działania dążące do podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Osiągnięcie tego celu zakłada się poprzez zachęcanie mieszkańców za pomocą materiałów promocyjnych i szkoleń do doskonalenia swoich umiejętności oraz podejmowanie działań ułatwiających osobom bezrobotnym i pracującym podwyższenie kwalifikacji zawodowych.

Tabela 9. Cel strategiczny 3. Rozwój sektora gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy					
1. Realizacja przedsięwzięć dążących do pozyskania nowych inwestorów.	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba realizowanych przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Rozwój i poprawa dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej					
1. Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, wodociągów, światłowód), – zwiększony dostęp mieszkańców do sieci technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, wodociągów, światłowód), – zapewnienie bieżących dostaw wody, – efektywnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków, – wyposażenie nieruchomości nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej w przydomowe oczyszczalnie ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość sieci wodociągowej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [os.]; – Długość sieci kanalizacyjnej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.]; – Długość sieci gazowej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowej [os.]; – Długość sieci światłowodowej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci światłowodowej [os.]; – Liczba przebudowanych SUW [szt.]; – Liczba przebudowanych, doposażonych oczyszczalni ścieków [szt.], – Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [sz.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Tłuchowo, – Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, – Przedsiębiorstwa gazowe. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych oraz budowa infrastruktury około drogowej	<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan techniczny dróg, - wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość przebudowanych dróg [km]; - Długość wybudowanych dróg [km]; - Długość wyremontowanych dróg [km.]; - Długość wybudowanej infrastruktury około drogowej [km]. - Ilość wybudowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury około drogowej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030
Cel operacyjny 2.3. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców					
1. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej; - zwiększenie liczby przedsiębiorców na terenie gminy; - zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców; - spadek bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych [szt.]; - Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Ochrona środowiska oraz kształtowanie ładu przestrzennego:

- Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie estetyki przestrzeni publicznej,
- Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE,
- Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności gminy.

Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca przestrzeń gminy oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi. Istotnym elementem każdego układu przestrzennego jest środowisko przyrodnicze.

Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest równowaga pomiędzy wyżej wymienionymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

W sferze środowiskowej głównym celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego gminy. Największym problemem jest kwestia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym. Dlatego podstawowym celem jest realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalsza termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowanie wodami oraz zapewnienie sprawnego systemu gospodarowania odpadami.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy, w tym niedopuszczanie do pojawienia się ryzyka powodziowego.

Tabela 10. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ład przestrzennego

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie estetyki przestrzeni publicznej					
1. Utworzenie nowych i właściwe utrzymanie obecnych terenów rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie zainteresowania ofertą rekreacyjną, - poprawa oferty rekreacyjnej na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia terenów rekreacyjnych [ha], - Powierzchnia zagospodarowanych obszarów zielonych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej, - zwiększenie zainteresowania ofertą osiedleńczą gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]. - Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE.					
1. Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - spadek emisji zanieczyszczeń, - poprawa komfortu cieplnego w budynkach, - poprawa efektywności energetycznej budynków, - wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; - Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂] - Liczba inwestycji w odnawialne źródła energii [szt.]; - Liczba termomodernizowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Tłuchowo; - Jednostki podległe Gminie Tłuchowo; - Mieszkańcy gminy. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> – rowy melioracyjne w dobrym stanie technicznym; – podjęte działania przyczyniające się do zmniejszenia zużycia wody pitnej; – kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych; – podjęte działania w zakresie ochrony naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość poddanych konserwacji rowów melioracyjnych [km]; – Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; – Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków [szt.], – Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Tłuchowo; – Gminna Spółka Wodna w Tłuchowie; – Mieszkańcy gminy. 	2021-2030
3. Sprawny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi; – spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy; – zwiększenie ilości odpadów poddanych utylizacji pochodzących z gospodarstw rolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; – Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg], – Ilość zutilizowanych folii rolniczych oraz innych odpadów pochodzących z gospodarstw rolnych [Mg] 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Tłuchowo; – Mieszkańcy gminy. 	2021-2030
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy	<ul style="list-style-type: none"> – stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Tłuchowo. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Tłuchowo

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tłuchowo, Planem Urzędzeniowo – Rolnym Gminy Tłuchowo (Załącznik do uchwały nr XVII/98/2012 Rady Gminy Tłuchowo z dnia 20.11.2012 r.) oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Powierzchnia gminy Tłuchowo wynosi około 9 867 ha⁶. W obecnej strukturze funkcjonalnej gminy największy udział procentowy w powierzchni jednostki stanowią użytki rolne, pastwiska, sady i łąki. Zgodnie z danymi GUS za 2020 rok, lesistość gminy wynosi 18,3%. Struktura przestrzenna gminy ma typowo wiejski charakter. Większe kompleksy leśne na terenie gminy występują głównie w północnej i północno – wschodniej jej części, natomiast pozostała część gminy zdominowana jest przez krajobraz rolniczy, gdzie występują zespoły roślinności krzewiastej, zadrzewienia przydrożne, śródpolne, przyzagrodowe oraz zieleń cmentarzy. Nerozłączny element krajobrazu gminy Tłuchowo stanowi oryginalna zabudowa mieszkalno – zagrodowa oraz istniejące założenia parkowo – dworskie wraz z ich pozostałościami. Na obszarze gminy występuje głównie jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (i usługowa w większych wsiach), której towarzyszy zabudowa związana z produkcją rolną.

Przez obszar gminy Tłuchowo przebiegają 3 drogi wojewódzkie, które zgodnie z systemem transportowym „Koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego” (rys. 42) stanowią pozostałe drogi ponadlokalne (pozostałe drogi wojewódzkie):

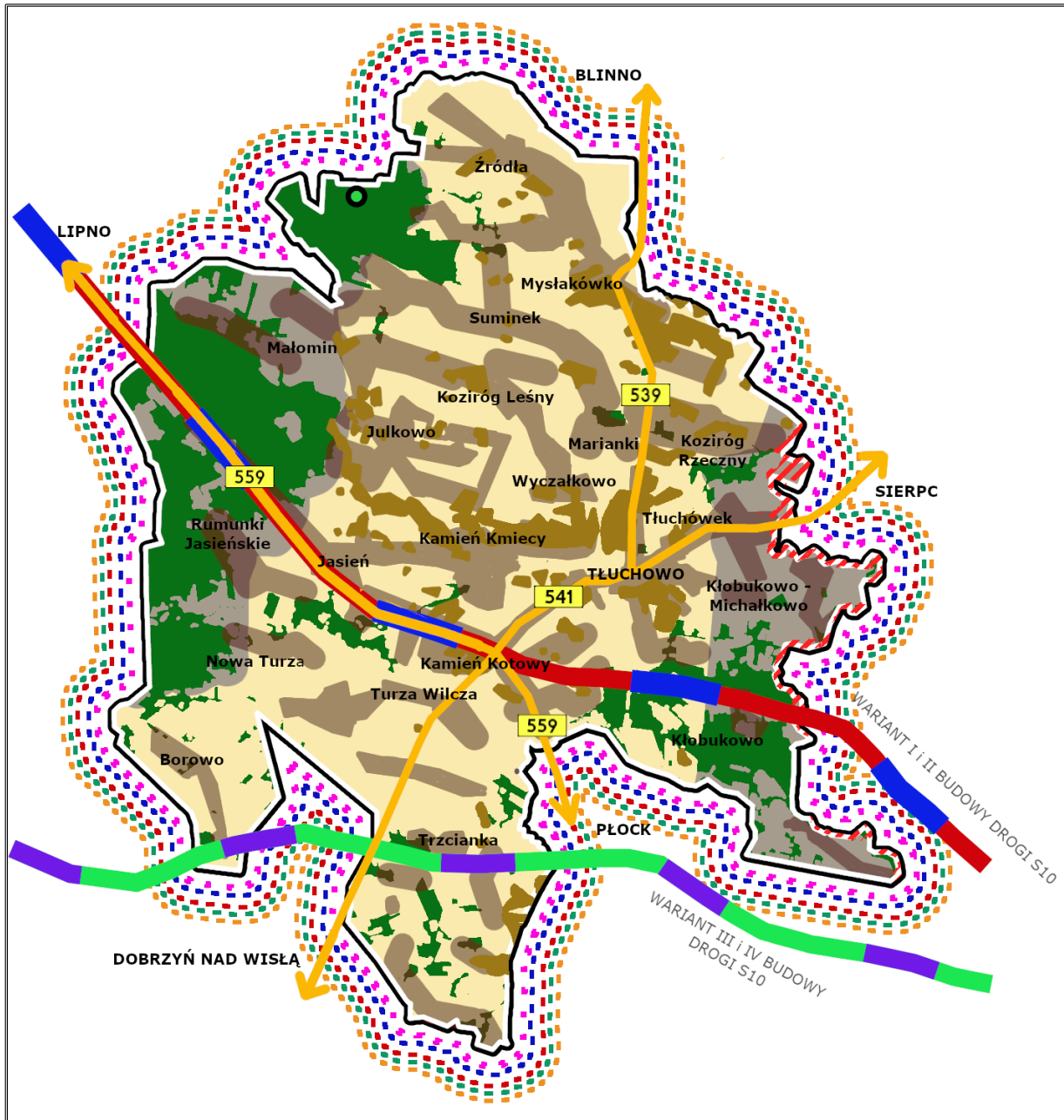
- droga nr 539 relacji Blinno – Tłuchowo,
- droga nr 541 relacji Sierpc – Tłuchowo – Dobrzyń nad Wisłą,
- droga nr 559 relacji Lipno – Płock.

Możliwości rozwojowe przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Tłuchowo w zakresie jej kierunków rozwoju.

⁶ Raport o stanie Gminy Tłuchowo za 2020 rok

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Tłuchowo

Legenda:

Użytkowanie terenu

- obszary zabudowy mieszkaniowej
- tereny użytkowane rolniczo
- tereny leśne i zadrzewione
- gleby o najwyższej przydatności rolniczej klasy I-III

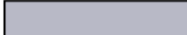

System transportowy

- drogi wojewódzkie
- wariant WI i WII budowy drogi S10 (435. „Budowa S10”)
- wariant WIII i WIV budowy drogi S10 (435. „Budowa S10”)

System osadniczy

- granica Gminy Tłuchowo
- TŁUCHOWO** ośrodek lokalny, siedziba gminy Tłuchowo
- Jasień** miejscowość sołecka

System przyrodniczy

- korytarz ekologiczny Dolina Wisły - Lasy Lidzbarskie (GKPnC-13A)
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Skrwa
- strefa ochrony gatunkowej bociana czarnego (Ciconia nigra)

Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa

- Gminy wymagające wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

Obszary Strategicznej Interwencji

- OSI zagrożony trwałą marginalizacją
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą
- gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego
- OSI cechujący się peryferyjnością transportową

Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej

- OPPT Lipna

Kluczowe projekty Strategii Rozwoju Województwa

- wariant WI i WII budowy drogi S10 (435. „Budowa S10”)
- wariant WIII i WIV budowy drogi S10 (435. „Budowa S10”)

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

4.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Poniżej przedstawiono, zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie gminy w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

KONCEPCJA ROZWOJU PRZESTRZENI INWESTYCYJNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Gmina Tłuchowo została wskazana jako wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. W związku z brakiem uwarunkowań sprzyjających rozwojowi działalności na tych obszarach, wskazano działania z zakresu sprzyjania lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych, itp.), oraz poprawy ładu przestrzennego, podnoszenia jakości życia i minimalizowania oddziaływania na środowisko naturalne. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych:

- gminy, w których są dostępne lub są możliwe do wskazania tereny inwestycyjne o skali wieloprzestrzennej,
- gminy, w których są dostępne tereny o znaczeniu lokalnym,
- gminy, w których należy dążyć do utworzenia terenów o znaczeniu lokalnym.

Gmina Tłuchowo należy do trzeciej kategorii.

Rysunek 2. Położenie Gminy Tłuchowo na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

SYSTEM OSADNICZY

Zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 miejscowość Tłuchowo w zakresie hierarchii sieci osadniczej należy do ośrodków lokalnych. Na tym poziomie realizacja celów rozwojowych województwa odbywać się powinna poprzez stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Ponadto ośrodki te w największym stopniu odpowiedzialne są za kształtowanie jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gospodarki na poziomie gminy.

Do działań w ramach kształtowania struktury i wzmocnienia potencjału województwa kujawsko-pomorskiego należy:

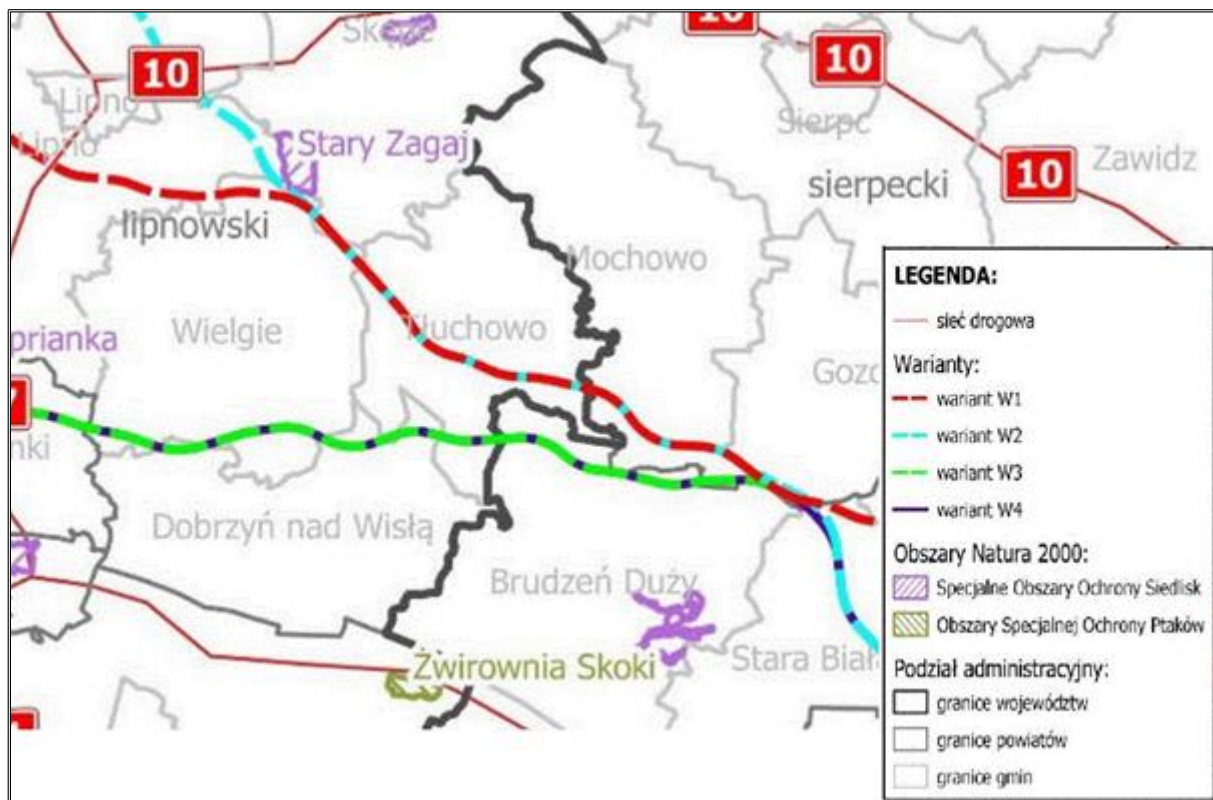
- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), szczególnego wsparcia wymaga rozwój zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój potencjału wsparcia rolnictwa,
- zwiększanie możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług należących do zadań własnych gmin – zwłaszcza z zakresu edukacji i kultury,
- zwiększanie możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług podstawowej opieki zdrowotnej, w tym także poszerzaniu ich oferty o poradnie specjalistyczne lub świadczenie zabiegów rehabilitacyjnych,
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwój usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, stymulowanie aktywności społecznej oraz rozwój działalności mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom, ograniczaniu zjawiska wykluczenia, zapewnianiu wsparcia wytchnieniowego,
- rozwój zagospodarowania służącego aktywności fizycznej i integracji, w tym zwiększania potencjału terenów zieleni, zwłaszcza pełniących rolę przestrzeni publicznych,
- rozwiązywaniu problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia.

DROGA EKSPRESOWA S10 (KLUCZOWY PROJEKT STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA)

Przez obszar gminy Tłuchowo wytyczono warianty przebiegu planowanej do realizacji drogi ekspresowej S10. Droga ta przebiegać będzie przez cztery województwa – zachodniopomorskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie, łącząc ze stolicą kraju ośrodki stołeczne województw – Bydgoszcz, Toruń i Szczecin. Dla województwa kujawsko-pomorskiego priorytetowym odcinkiem jest odcinek relacji Bydgoszcz – Toruń. Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.

Budowa niniejszej drogi wskazana została jako kluczowy projekt, który został uznany za niezbędny dla powodzenia przyspieszenia rozwoju województwa – nr projektu kluczowego 435, nazwa projektu „Budowa S10” zgodnie z wykazem projektów kluczowych zawartych w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”.

Rysunek 3. Przebieg rozpatrywanych wariantów budowy drogi S10 na terenie gminy Tłuchowo (wariant nr 3 – zielony uznany został za najkorzystniejszy)

Źródło: Streszczenie studium korytarzowego dla inwestycji pod nazwą budowa drogi ekspresowej S10 Toruń (A1) – Warszawa (S8) wraz z budową obwodnicy aglomeracji warszawskiej, Warszawa styczeń 2021

OBSZAR PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ (OPPT) LIPNA

Polityka terytorialna na terenie województwa prowadzona będzie na warunkach partnerskich przez Samorząd Województwa oraz partnerstwa samorządów gminnych i powiatowych w podziale na 4 poziomy OPPT.

- na poziomie (I) wyróżnia się jeden OPPT obejmujący Stołeczny Obszar Rozwojowy,
- na poziomie (II) wyróżnia się dwa OPPT: Miejski Obszar Funkcjonalny Bydgoszczy i Miejski Obszar Funkcjonalny Torunia,
- na poziomie (III) wyróżnia się trzy OPPT: Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka, Miejski Obszar Funkcjonalny Grudziądz, Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia,

— na poziomie (IV) wyróżnia się 19 OPPT obejmujących powiaty, przy czym w przypadku 4 par tworzonych przez miasta na prawach powiatów oraz powiaty ziemskie, tworzy się jeden „obszar prowadzenia polityki terytorialnej” dla każdej z ww. par.

Przystąpienie samorządu gminnego lub powiatowego do partnerstwa na poziomach (II-IV) ma charakter dobrowolny. Gmina Tłuchowo należy do poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowym i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie) do OPPT Lipna.

Rysunek 4. Położenie gminy Tłuchowo na tle OPPT

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Tłuchowo

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy Tłuchowo określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tłuchowo⁷. Dokument ten wyznacza następujące cele polityki przestrzennej gminy:

Cel strategiczny: Poprawa warunków życia mieszkańców przy zachowaniu równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczo – kulturowym.

1. Cele przyrodnicze:

- a) osiągnięcie, odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego na obszarze całej gminy, a w tym:
 - ochronę i eksponowanie cech środowiska,
 - utrzymanie równowagi ekologicznej, utrzymanie zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrody,
 - ochronę ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych,
 - kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego.

2. Cele kulturowe:

- a) Zachowanie i eksponowanie dóbr dziedzictwa kulturowego, w tym:
 - zachowanie obiektów i zespołów zabytkowych,
 - ochrona obiektów i obszarów o wysokich wartościach kulturowych.

3. Cele społeczne:

- a) Wzrost poziomu życia mieszkańców, w tym:
 - wzrost dochodów mieszkańców,
 - zaspokojenie potrzeb podstawowych społeczeństwa: usługi bytowe, komercyjne, infrastruktura techniczna.
- b) Ograniczenie bezrobocia, w tym ukrytego w rolnictwie;
- c) Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa.

4. Cele gospodarcze (produkcyjne):

- a) Restrukturyzacja rolnictwa:
 - zmiany struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych, w tym tworzenie gospodarstw wysokotowarowych,

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tłuchowo, przyjęty uchwałą nr VI/44/99 Rady Gminy Tłuchowo z dnia 28 kwietnia 1999 r.

- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw przy wykorzystaniu surowców lokalnych, głównie rolniczych i leśnych,
- rozwój usług dla obsługi rolnictwa szczególnie w zakresie skupu i przechowywania produktów rolnych,
- tworzenie miejsc pracy w obsłudze rolnictwa,

b) Wykorzystanie szans do rozwoju agroturystyki.

5. Cele z zakresu infrastruktury technicznej:

a) Rozwój mediów infrastruktury technicznej jako czynnika powodującego wzrost poziomu życia ludności i rozwoju społeczno - gospodarczego, jak również osiągnięcia odpowiedniej jakości środowiska przyrodniczego.

Cel ten można osiągnąć poprzez:

- rozbudowę sieci kanalizacyjnej we wsi Tłuchowo,
- rozwój taboru asenizacyjnego,
- tworzenie warunków dla realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowę sieci wodociągowej,
- stosowanie do celów grzewczych paliw ekologicznych (gaz, energia elektryczna, olej opałowy).

b) Usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego głównie dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu poprzez:

- dostosowanie szerokości jezdni do rodzaju i natężenia ruchu,
- systematyczną poprawę nawierzchni dróg,
- zabezpieczenia miejsc parkingowych przy obiektach usługowych.

6. Cele przestrzenne:

a) Podnoszenie ładunku przestrzennego poprzez:

- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie architektury obiektów nawiązującej również do dawnych, dobrych wzorców,
- porządkowanie struktury przestrzennej wsi,
- eliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów,
- pozyskiwanie gruntów komunalnych dla realizacji lokalnych celów publicznych,
- uwzględnianie w opracowaniach planistycznych standardów zapewniających wzrost jakości życia mieszkańców.

b) Kształtowanie i rozwój gminnego centrum usługowego we wsi Tłuchowo.

c) Sukcesywne przygotowywanie terenów dla rozwoju mieszkalnictwa i usług m in. poprzez:

- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- sporządzanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z Planem Urządzeniowo – Rolnym Gminy Tłuchowo (Załącznik do uchwały nr XVII/98/2012 Rady Gminy Tłuchowo z dnia 20.11.2012 r.) osadnictwo na terenie gminy powinno przedstawiać się następująco:

- poziom pierwszy obejmujący wieś Tłuchowo w zespole z miejscowością Tłuchówek jako wielofunkcyjny ośrodek gminny o znaczeniu lokalnym, będący siedzibą władz samorządowych oraz głównym centrum usługowym gminy,
- poziom drugi, obejmujący wsie: Jasień, Mysłakówko, Trzcianka, Źródła, Kłobukowo i Koziróg Leśny pełniących funkcję ośrodków pomocniczych, uzupełniających wieś gminną oraz stanowiących siedziby różnych usług,
- poziom trzeci obejmujący pozostałe miejscowości: Kamień Kmiec, Rumunki Jasieńskie, Turza Nowa, Suminek, Julkowo, Borowo, Koziróg Rieczny, Małomin, Marianki, Wyczałkowo pełniące funkcje rolnicze i działalności okołorolniczych, np. obsługa rolnictwa, leśnictwa, przetwórstwo rolno-spożywcze.

Ze względu na wyróżniające się walory przyrodniczo-krajobrazowe wsi: Koziróg Rieczny, Tłuchówek, Kłobukowo, Borowo i Małomin, wskazano je w Planie Urządzeniowo – Rolnym Gminy Tłuchowo, jako korzystne pod względem rozwoju funkcji turystycznych.

Możliwości rozwojowe gminy przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Tłuchowo występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Skrwa. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. W związku, z czym rekomenduje się racjonalne gospodarowanie gruntami na terenie gminy Tłuchowo przyległymi do cieków wodnych, w szczególności niedopuszczanie do nadmiernego zbliżania się do nich zabudowy.

Mając na uwadze aktualne przepisy Prawa wodnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm.), wszystkie działania prowadzone na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uzyskania odpowiednich zgód i pozwoleń:

- na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą

zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy,

- w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne,
- tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Dodatkowo w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakresie cel szczegółowy określony jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ponadto w zakresie zagadnień dotyczących gospodarki wodnej na terenie gminy Tłuchowo rekomenduje się ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej dotyczącej odpowiedniego nawożenia gruntów, składowania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków wodnych. Zaleca się również podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach wodnych oraz rowach, a także zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych Gminy.

Działania wg „Aktualizacji planów gospodarowania wodami” (aPGW) przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów, które mogą być istotne przy opracowywaniu strategii rozwoju gminy to:

- a) działania do realizowania przez gminę:
 - weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy,

- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata,
 - budowa 0,10 km sieci kanalizacyjnej w częściach gmin Dobrzyń nad Wisłą, Tłuchowo, Wielgie położonych w obrębie zlewni Jeziora Chalińskiego,
 - kontrola rolniczego gospodarowania przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa z częstotliwością raz w roku;
- b) działania do realizowania przez właścicieli nieruchomości:
- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących,
 - budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,
 - regularny wywóz nieczystości płynnych;
- c) działania do realizowania przez właścicieli/użytkowników obiektów:
- ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych,
 - coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest, jako „*wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne*”.

Gmina Tłuchowo zaliczona została do Obszarów Strategicznej Interwencji zdefiniowanych jako:

- zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP:
 - OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:

- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą - gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego,
- OSI obszarów peryferyjności transportowej.

OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Obszary te cechują się peryferyjnym położeniem poza obszarami największych aglomeracji i słabą dostępnością transportową. Wyróżniają je m.in. problemy strukturalne w rolnictwie, wolny proces dezagrarnizacji⁸ lokalnych gospodarstw, niski poziom przedsiębiorczości i niski zasób pozarolniczych miejsc pracy. Na tych obszarach identyfikuje się relatywnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, niską mobilność zawodową, a tym samym niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej. Problemem jest również deprivacja infrastruktury publicznej, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców. Obszary te borykają się z niekorzystną sytuacją demograficzną (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych i lepiej wykształconych osób, wyludnienie), a także ze słabym dostępem do podstawowych usług publicznych i dużym zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej. Istotną kwestią jest wreszcie niewystarczająca zdolność instytucjonalna JST do efektywnego i skutecznego zarządzania procesami rozwojowymi. Istotnym zagrożeniem jest dalsze pogarszanie się i tak słabej pozycji konkurencyjnej tych obszarów oraz zmniejszanie się ich udziału w procesach rozwojowych, co może prowadzić do ich trwałej społecznej i ekonomicznej marginalizacji.⁹

⁸ Zmniejszanie znaczenia rolnictwa jako miejsca zatrudnienia i źródła pozyskiwania dochodów przez mieszkańców wsi, Rolniczy Magazyn Elektroniczny, <https://cbr.gov.pl/>.

⁹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Rysunek 5. Położenie Gminy Tłuchowo na tle obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

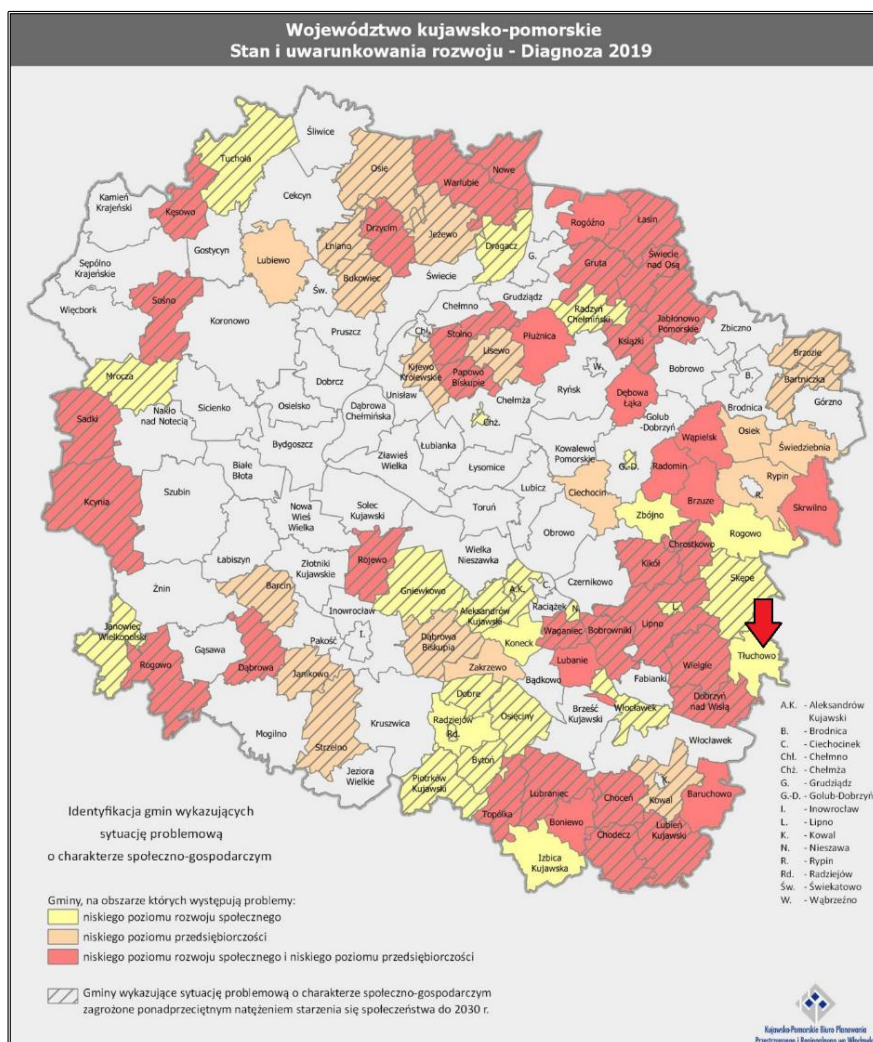
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz nakładanie się na niego problemu występujących obecnie i prognozowanych w ciągu najbliższych lat, procesów starzenia się społeczeństwa cechujących się ponadprzeciętnym natężeniem.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku obszar ten wymaga wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie

do osiągnięcia możliwie wysokiego, ale co najmniej akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

Rysunek 6. Położenie gminy Tłuchowo na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

OSI obszarów peryferyjności transportowej

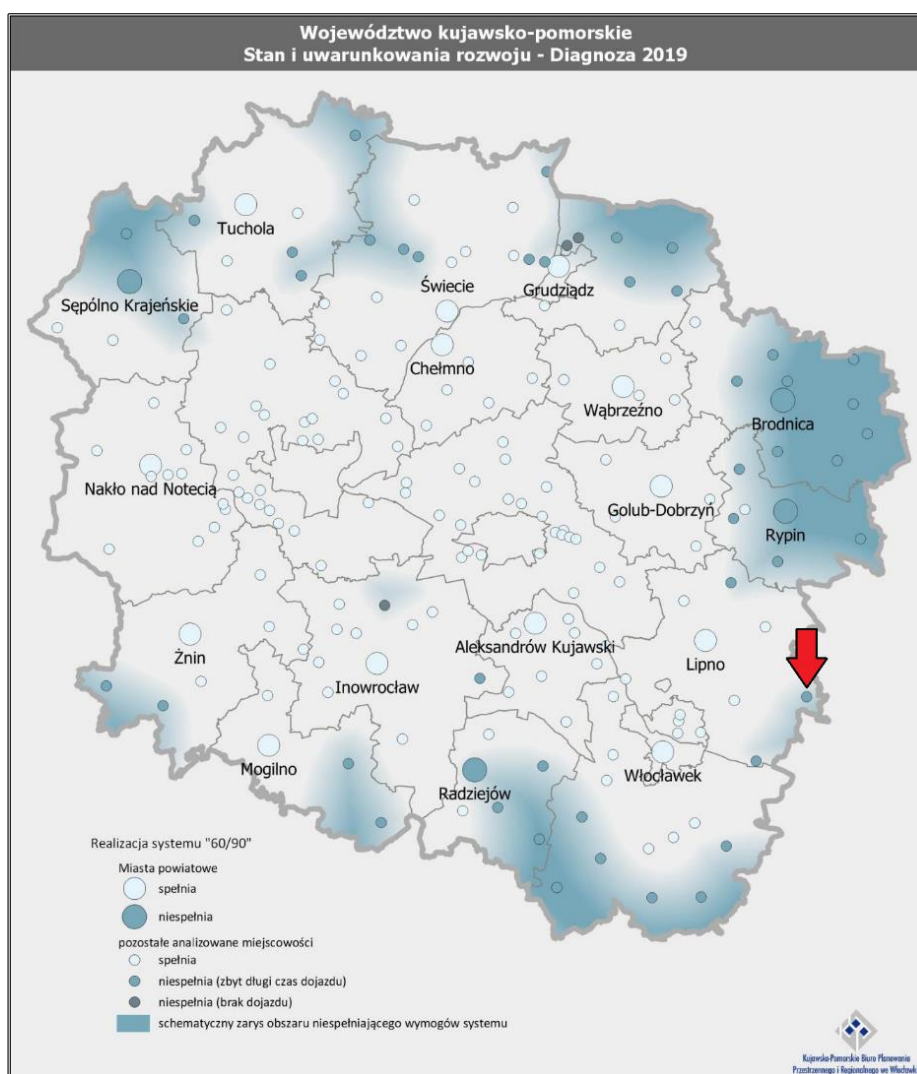
Do obszarów cechujących się peryferyjnością transportową zaliczono miejscowości oraz ich najbliższe sąsiedztwo niespełniające wymogów systemu 60/90¹⁰. Dodatkowo peryferyjność może się przejawiać nie tylko długim czasem przejazdu, ale także niską liczbą połączeń (poza tym, że brak połączeń to wręcz podstawa określenia, że dany obszar jest peryferyjny). W tym zakresie wyróżniają się obszary, na których terenie znajdują

¹⁰ Zarysowany w „Planie modernizacji 2020+” z 2013 roku docelowy system funkcjonowania regionalnego transportu publicznego, który zakłada, że dojazd z każdego miasta powiatowego do Bydgoszczy lub Torunia powinien trwać nie dłużej niż 60 minut, a z pozostałych miejscowości nie dłużej niż 90 minut.

się miejscowości, z których w ciągu dnia powszedniego notuje się 5 lub mniej połączeń do co najmniej jednej ze stolic. Obszar ten obejmuje cały teren gminy Tłuchowo.

W związku z powyższym rekomendowana jest realizacja działań na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa). Działania te związane są przede wszystkim z utworzeniem większej liczby połączeń do stolic województwa, siedzib powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu wojewódzkiego. Sprawny transport publiczny w wymiarze lokalnym i regionalnym jest istotnym mechanizmem przeciwdziałania depopulacji obszarów zmarginalizowanych oraz prawidłowego rozwoju wspólnot lokalnych, które budują zintegrowaną wspólnotę regionalną.

Rysunek 7. Położenie gminy Tłuchowo na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Tłuchowo

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji, jednak na podstawie informacji w uchwalonym Programie Rewitalizacji dla Gminy Tłuchowo (uchwała nr XIV/77/2020 Rady Gminy Tłuchowo z dnia 17 marca 2020 r.) obszarami kluczowymi do wsparcia dla Gminy są następujące obszary rewitalizacji: sołectwo Kłobukowo, sołectwo Turza Nowa i sołectwo Turza Wilcza.

Rysunek 8. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Tłuchowo

Źródło: Program Rewitalizacji dla Gminy Tłuchowo

Obszary te cechują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Na terenie 3 sołectw objętych obszarem rewitalizacji stwierdzono wysoki udział osób starszych w ludności ogółem obszaru, a także wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej. Ponadto na ich terenie odnotowano znikomą na tle

gminy, liczbę podmiotów gospodarczych, co przyczynia się do pogłębiania negatywnych zjawisk w sferze społecznej takich jak: ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. Na obszarze sołectw objętych obszarem rewitalizacji występowały również ograniczenia możliwości wykorzystania i dostępu do instytucji kształtowania rozwoju społecznego ze względu na niewystarczający stan techniczny budynków świetlic wiejskich.

W celu wyzwolenia potencjału rozwojowego tych terenów, na ich obszarze przewidziano projekty infrastrukturalne ujęte w LPR Gminy m.in. zaplanowano rozbudowę budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Turza Wilcza. W przyszłości budynek będzie stanowił nadal miejsce integracji i rozwoju aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji – sołectw Turza Wilcza i Turza Nowa. We wspartej świetlicy wiejskiej organizowane będą spotkania i wydarzenia kulturalne, a także sportowo-rekreacyjne mające na celu aktywizację i integrację lokalnej społeczności wiejskiej. Z kolei mieszkańcy Kłobukowa będą w tym celu korzystali z zagospodarowanego i zaadaptowanego terenu, który będzie również ogólnodostępny. Dzięki temu mieszkańcy we własnym zakresie będą mogli organizować dodatkowe przedsięwzięcia integrujące, zachęcające do uczestnictwa w nich przedstawiciele różnych grup społecznych.

Ponadto do uzupełniających przedsięwzięć zaliczono zagospodarowanie terenu rewitalizacji w postaci drobnej infrastruktury na świeżym powietrzu (siłowni zewnętrznych) oraz przebudowę drogi gminnej, która prowadzi do terenów publicznych (infrastruktury na świeżym powietrzu).

Dodatkowo zaplanowane są pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które skupiają się na m.in. podniesieniu aktywności zawodowej mieszkańców, zapobieganiu zjawisku wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem oraz wspieraniu i poprawy jakości życia osób starszych. Działania te obejmują organizację różnego rodzaju zajęć aktywizacyjnych, spotkań, warsztatów i programów wsparcia, umożliwiając łatwiejszy dostęp do udziału w życiu kulturalnym i społecznym mieszkańców. Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Tłuchowo – Wójta Gminy Tłuchowo.

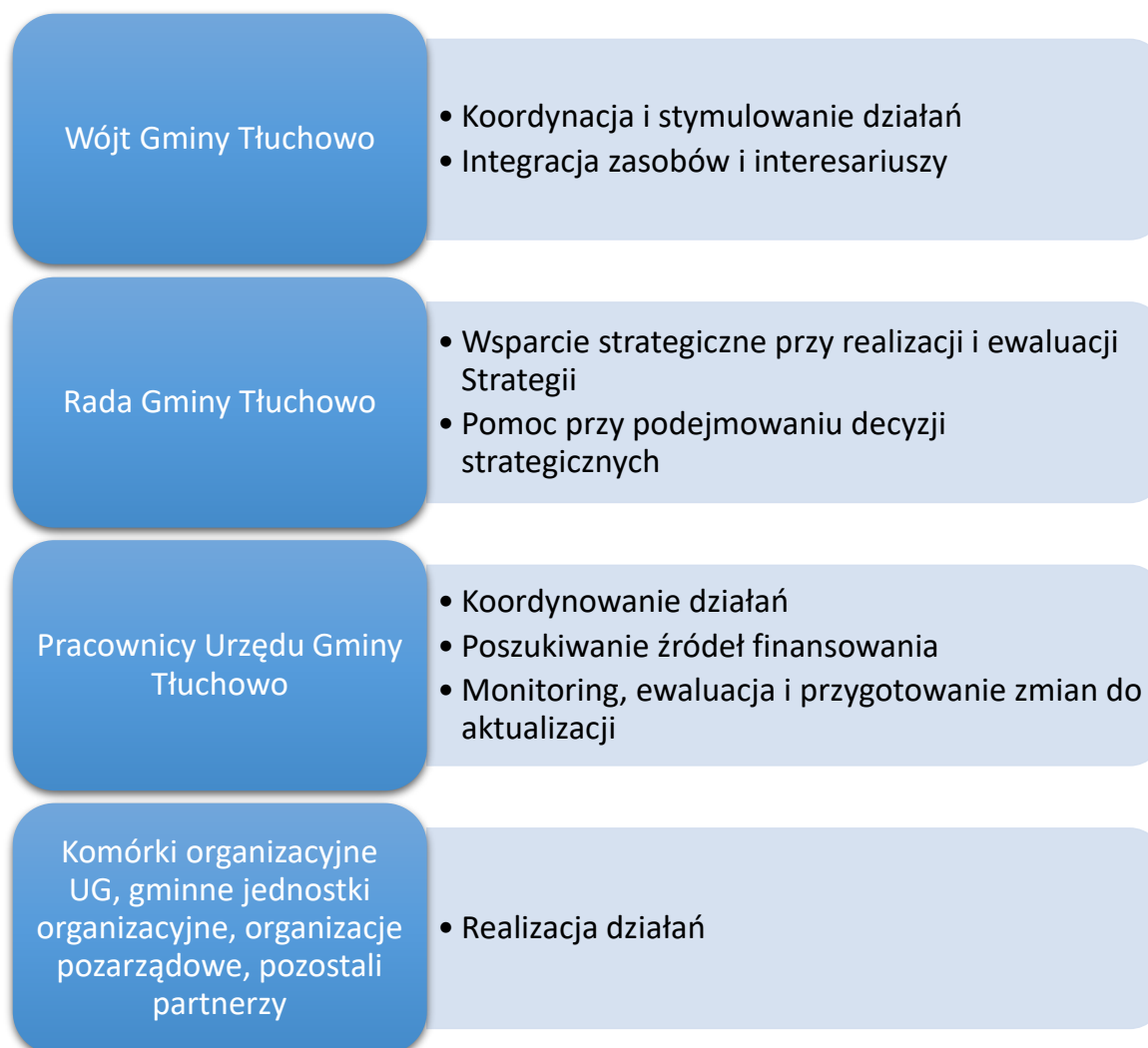
Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Tłuchowo,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Tłuchowo będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Tłuchowo oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Tłuchowo (liderem i koordynatorem).

Rysunek 9. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Tłuchowo będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów

jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja

koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Tłuchowo, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

W ostatnim roku badania stopnia realizacji założeń Strategii, tj. 2030 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych Gminy. Gmina Tłuchowo przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021 – 2030

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania										
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane źródło finansowania
Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania Cel operacyjny 1.1	Zwiększenie zasobów mieszkaniowych na terenie gminy												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
	Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Zakup wyposażenia dla OSP											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów kulturalnych Cel operacyjny 1.2	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych.	Adaptacja budynków na cele społeczne, w tym z dostosowaniem do potrzeb różnych grup wiekowych											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zwiększenie dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	Rozbudowa i remont infrastruktury rekreacyjno-sportowej											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wzmocnienie oferty kulturalno-turystycznej Gminy	Budowa, remont, wyposażenie świetlic wiejskich											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Adaptacja budynków na cele kulturalne											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TŁUCHOWO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania											
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane źródło finansowania	
Cel operacyjny 1.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja i pomoc społeczna	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie i aktywizacja osób z problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Realizacja przedsięwzięć dążących do pozyskania nowych inwestorów												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.2. Rozwój i poprawa dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej.	Rozbudowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej, w tym sieci wodociągowej, stacji uzdatniania wody											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej, w tym sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Tłuchowo											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych oraz budowa infrastruktury około drogowej	Budowa ciągów pieszo-rowerowych i chodników											Budżet Gminy.
		Rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą okołodrogową											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TŁUCHOWO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania										
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 2.3. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców	Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie estetyki przestrzeni publicznej	Utworzenie nowych i właściwe utrzymanie obecnych terenów rekreacyjnych												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Zagospodarowanie terenu wokół obiektów publicznych											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej		Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków publicznych oraz montaż OZE										Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zrównoważone gospodarowanie wodami												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Sprawny system gospodarowania odpadami												Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY TŁUCHOWO NA LATA 2021-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania										
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy											Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Tłuchowo

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	18
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	18
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka i rynek pracy	19
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	19
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	20
Tabela 6. Analiza SWOT – Kultura, sport i rekreacja.....	21
Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne	23
Tabela 8. Cel strategiczny: 1. Podniesienie jakości życia mieszkańców wraz z zapewnieniem atrakcyjnych warunków do zamieszkania	25
Tabela 9. Cel strategiczny 3. Rozwój sektora gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej	29
Tabela 10. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz zrównoważone i harmonijne kształtowanie ład przestrzennego	32
Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Tłuchowo na lata 2021 – 2030	58
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Tłuchowo	35
Rysunek 2. Położenie Gminy Tłuchowo na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego	38
Rysunek 3. Przebieg rozpatrywanych wariantów budowy drogi S10 na terenie gminy Tłuchowo (wariant nr 3 – zielony uznany został za najkorzystniejszy).....	40
Rysunek 4. Położenie gminy Tłuchowo na tle OPPT	41
Rysunek 5. Położenie Gminy Tłuchowo na tle obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.....	48
Rysunek 6. Położenie gminy Tłuchowo na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej	49
Rysunek 7. Położenie gminy Tłuchowo na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową	50
Rysunek 8. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Tłuchowo	51
Rysunek 9. Podział zadań realizacji Strategii.....	54